

Το μυθιστόρημα της Γκολιάρντα Σαπιέντσα «Η τέχνη της χαράς»



Η Γκολιάρντα Σαπιέντσα ήταν πάντα μ' ένα τσιγάρο στο χέρι. Ετσι έγραψε και την «Τέχνη της χαράς»: μετρώνας από το 1967 έως το 1976 αμέτρητες ώρες κι αμέτρητα τσιγάρα

Κι αυτά...

πιέντσα, που είχε ξεπουληθεί για να εξασφαλίσει την πολυτέλεια της αφοσίωσης στη συγγραφή του (κινδύνευσε να φυλακιστεί για χρέη), πίστευε βαθιά σ' αυτό. «Πρόσεξε, Γκολιάρντα, μην πείσεις στην παγίδα της αυτολογοκρισίας», σημείωνε το 1996, λίγους μήνες πριν πεθάνει κι ενώ για πρώτη φορά ο ανεξάρτητος οίκος Stampa Alternativa είχε ενδιαφερθεί για την έκδοσή του.

Ο σύντροφός της Αντζελο Πελεγκρίνο ολοκλήρωσε το εγχείρημά ως μεταθανάτιο φόρο τιμής. Το μυθιστόρημα πρωτοκυκλοφόρησε στα ιταλικά το 1997. Οι πρώτοι που το ανακάλυψαν ήταν όμως οι Γάλλοι, όταν σύσσωμη η γαλλική κριτική υποκλίθηκε στο πεζογραφικό του μεγαλείο.

Η Μοντέστα είναι μια από τις πιο σύνθετες κι αντιφατικές αλλά και πιο απελευθερωμένες ηρωίδες της ευρωπαϊκής λογοτεχνίας. Γεννιέται το 1900 σε μια εξαθλιωμένη οικογένεια της Σικελίας και ξεκινώντας τη ζωή της από μια κοινωνία που αποκαλεί τον θάνατο «Η βέβαιη» («Certa»), αρνείται πεισματικά τη μοιρολατρία. Χρίζει τις συνθήκες της ζωής της, ζει απενοχοποιημένα τη σεξουαλικότητά της κι ως είχε βιαστεί στα δέκα της χρόνια, είναι άθικη κι ως έζησε κάποτε έγκλειστη σε ένα καθολικό μοναστήρι,

γίνεται η μοναδική διαχειρίστρια της περιουσίας της αριστοκρατικής οικογένειας των Μηραντιφόρντι.

Καννίζει, νίβει, ερωτεύεται εξίσου παθιασμένα άντρες και γυναίκες, κάνει παιδιά, παίζει το κεφάλι της για να προστατεύσει τους κυνηγημένους αριστοκράτες. Δεν εγκλωβίζεται σε καμία ιδεολογία, θρησκεία, ηθική, ανθρώπινη ιδεολογική επινόηση ή μοιραία Βεβαιότητα. Επί 720 σελίδες, η Μοντέστα ξεγελά τη μετριότητα. Και μέχρι την 721η εξασκεί ιδίους κόποις την τέχνη της χαράς.

ΝΑΤΑΛΙ ΧΑΤΖΗΑΝΤΩΝΙΟΥ

Ενας θηλυκός Ζορμπάς από την Ιταλία

Το επιθετικό της, Sapienza, σημαίνει στα ιταλικά «σύνεση». Το Βαφτιστικό της λογοτεχνικής ηρωίδας της, «Modesta», σημαίνει «μετρημένη», «ταπεινή». Τίποτα δεν είναι μετρημένο ή ταπεινό στη μυθιστορηματική ζωή της Μοντέστα στην «Τέχνη της χαράς». Και τίποτα συντηρητικά συνετό στη ζωή της Γκολιάρντα Σαπιέντσα.

Γεννήθηκε το 1924 στην Κατάνια, από γονείς αριστοκράτες επαναστάτες. Μητέρα της ήταν η ηγερία του συνδικαλισμού Μαρία Τζούντισε. Ο πατέρας της Τζουζέπε αρνήθηκε να στείλει την κόρη του στα σχολεία του μουσολινικού φασισμού, φροντίζοντας για την κατ'οίκον εκπαίδευσή της.

Υπότροφος στην Ακαδημία Δραματικής Τέχνης της Ρώμης η Γκολιάρντα έγινε ηθοποιός. Υπήρξε η δημοφιλέστερη πρωταγωνίστρια του Λουίτζι Πιραντέλλο (η ερμηνεία της στο «Να ντύ-

σομε τους γυμνούς» έμεινε ιστορική). Επαιξε στο σινεμά (συμπεριλαμβανομένου του «Senso» του Βισκόντι). Έγραψε πέντε βιβλία αλλά δεν πρόλαβε να δει τυπωμένο το αριστούργημά της. Η «Τέχνη της χαράς», που κυκλοφόρησε πρόσφατα από τον «Πατάκη» (μτφρ. Άννας Παπασταύρου), γράφτηκε από το 1967 έως το 1976. Είναι ένα σγκώδες, συναρπαστικό μυθιστόρημα, που με αφορμή τη ζωή ενός θηλυκού «Ζορμπά», διατρέχει την ιστορία της Ιταλίας το πρώτο ήμισυ του 20ού αιώνα.

Έργο ενός πνεύματος «αδιαπραγμάτευτα αιρετικού», το σπουδαίο βιβλίο είχε καταρκήν προσκρούσει στην άρνηση (σας δάκι στην απέχθεια) των Ιταλών εκδοτών. Η Σα-



πέντσα ξεγελά τη μετριότητα. Και μέχρι την 721η εξασκεί ιδίους κόποις την τέχνη της χαράς.